Jaargang 116. Vrijdag, 29 Mei 1857. No. 64.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **afdamming der Zeesluis de Statenzijl** eerlang zal plaats hebben tot het doen van de noodige herstellingen; en dat het tijdstip der **definitive sluiting dezer zeesluis** later zal worden bekend gemaakt.

GRONINGEN, 25 Mei 1857.

De Commissaris des Konings voornoemd: I. A. VAN ROIJEN.

Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij enkele inschrijving aan te besteden:

Het BOUWEN van eene GEMETSELDE WATERDIGTE KUIP en DITO AFSLUITPUT, ter plaatsing van een GASHOUDER, ten dienste en op het terrein der Gasfabrijk.

Het Bestek en de Voorwaarden van Aanbesteding zullen van af DINGSDAG den 26sten dezer ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, en tegen betaling van 50 Cent aldaar verkrijgbaar zijn.

De op Zegel geschreven Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig de algemeene Voorwaarden, ter Secretarij der Gemeente in te leveren vóór of op **Vrijdag den 12den Junij 1857**, terwijl de opening der Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver zal plaats hebben op **Zaturdag den 13den Junij 1857**, des voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het RAADHUIS.

Aanwijs in loco zal plaats hebben op DINGSDAG den 9den Junij, des namiddags te drie uur, terwijl nadere Inlichtingen **van af heden** te bekomen zijn aan het BUREAU van FABRIJKAGE op het Raadhuis, des voormiddags tusschen 9 en 10 uur.

GRONINGEN, 20 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.

De Secretaris: HORA SICCAMA.

Patentregt.

De BURGEMEESTER der Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbende PATENTPLIGTIGE Ingezetenen dezer Gemeente, dat door den Heer COMMISSARIS des KONINGS in deze Provincie, bij resolutie van den 23sten Mei 1857, het eerste gedeelte van 't PRIMITIEF KOHIER van **PATENTREGT** over het dienstjaar 18$\frac{57}{58}$, is *executoir* verklaard, welk Kohier op heden ter invordering aan den Heer ONTVANGER dezer Gemeente is overgegeven, en dat een ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de wet bepaalden voet te voldoen; zullende diegenen, welke zich in de aanslagen van het regt van PATENT bezwaard mogten achten, bevoegd zijn hunne reclames binnen drie maanden na dagteekening dezer in te dienen, overeenkomstig het voorschrift der Wet van den 21sten Mei 1819, en wel zoodanig, dat hunne Adressen, ofschoon aan Heeren GEDEPUTEERDE STATEN gerigt, moeten worden ingediend bij den Heer Contreleur van de Divisie, W. CRAEIJVANGER, wonende te *Groningen*.

En opdat niemand hiervan onwetend blijve, zal deze op heden in de Gemeente worden afgelezen, en ter gewone plaatsen aangeslagen.

Gedaan te *Groningen* den 27sten Mei 1857.

De Burgemeester voornoemd: J. SLOT.

BUREAU van POLITIE.

Ter **herkenning** gedeponeerd: een ZILVEREN **Armband** met bruine geslepen koraal;

2. Een **Bril.**

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Ongeveer drie maanden geleden meldden de Amerikaansche bladen, dat de president der Unie, de heer *Buchanan* en zijne vrienden, den 4den Februarij in het national-hôtel te Washington gedineerd hadden en dat allen, die aan zijne tafel zaten, door kenteekenen van vergiftiging werden overvallen. Sedert zijn niet minder dan 25 tot 30 personen, ten gevolge hiervan, overleden en een nog grooter aantal steeds ongesteld en onder geneeskundige behandeling; onder de laatsten behoort de president zelf. Die sterfte begint volgens de laatste berigten uit New-York de algemeene aandacht tot zich te trekken.

De ongesteldheid vertoonde zich te Washington, onmiddellijk na de aankomst van *Buchanan*, en tastte al degenen aan, die met hem in hetzelfde hotel waren afgestapt. *Buchanan* zelf werd zwaar ziek en moest naar Wheatland terugkeeren. De verschijnselen zijner ziekte waren zoo dreigend, dat een geneesheer, die hem gedurende veertien dagen behandelde, aan een vriend schreef, dat de president zeer erg was; dat het niet ten gevolge van vermoeijenis of inspanning was; dat de ziekteverschijnselen een onderzoek vorderden, en dat, naar zijne meening, het zeer aan twijfel onderhevig was, of hij de inwijdings-plegtigheid zoude kunnen bijwonen; ja, of hij tot dien tijd zoude blijven leven. Deze brief werd aan de openbaarheid onthouden, en behalve eene zinspeling op het ernstige karakter van het voorval, in de *Daily Times*, bleef de zaak aan de algemeene opmerkzaamheid onttrokken.

Ondertusschen duurt de ongesteldheid van den heer *Buchanan* voort, hetgeen met al de overigen, die niet gestorven zijn, mede het geval is. De officiële en partikuliere pogingen om het geheim op te helderen, hebben tot geene uitkomst geleid. Zij hebben eerder den schijn alsof men de oorzaak van de ziekte wil verbergen. Eerst werd verhaald dat arsenicum gebruikt was om de ratten te dooden en dat die in de waterbakken gevallen waren, waaruit het hôtel van water voorzien werd. Dit gerucht werd door den eigenaar van het hôtel bepaaldelijk tegengesproken. Vervolgens kwam eene geschiedenis in de wereld, dat ratten zonder arsenicum het onheil te weeg hadden gebragt, hetgeen eveneens door het feit werd tegengesproken, dat de waterbakken ontoegankelijk voor de ratten waren. Alsnu zeide men weder, dat koperen keukengereedschap was gebruikt; een beweren dat mede door den eigenaar van het hôtel gelogenstraft werd. Eindelijk verscheen het officiële rapport van de gezondheidscommissie, waarbij verklaard werd, dat de oorzaak in de slechte ruiming van vuil gelegen was, waardoor de lucht in den omtrek van het hôtel door schadelijke dampen verpest was; een gevoelen dat van vele zijden geloofd werd en als eene voldoende verklaring werd beschouwd. In weerwil hiervan duurt de ziekte der betrokken personen voort en verdwijnen de verschijnselen niet, welke aan eene vergiftiging op een meer gewone wijze doen denken dan door inademing van bedorven lucht. Er blijft niets anders over te denken, dan dat de ziekte het gevolg is van het vergift, aan de gasten in het hôtel in hun voedsel toegediend. Thans verheft dan ook de journalistiek in de geheele Unie hare stem om de autoriteiten van Washington aan te sporen tot een naauwkeurig onderzoek. Dat het voorval door de ten gunste der slavernij gestemde bladen als een moordaanslag op den president van de zijde der tegenstanders van de slavernij wordt aangewezen, spreekt van zelf, doch minder begrijpelijk is het, dat onder zulke omstandigheden en na zoo langen tijd, door de autoriteiten der stad, waar de zetel der regering gevestigd is, tot nu toe zoo goed als niets is gedaan om de oorzaak op te sporen eener daad, welke toch in geen geval onbereikbaar is voor een onderzoek.

CHINA.

De *Moniteur de la Flotte*, een half-officiëel blad van Parijs, deelt brieven mede uit de Chinesche Zee, loopende tot den 2den April j.l.

Volgens deze heeft *Yeh*, de Onderkoning der zuidelijke provinciën van het Chinesche rijk, Canton verlaten, en omtreeks 25 kilometers van daar, in een aanzienlijk vlek van de provincie Kwang-Tschiu, zijn verblijf gevestigd. Hij heeft zich aldaar verschanst in een vrij voordeelige positie, staat thans aan het hoofd van een leger van 30,000 man, hetwelk hij nog dagelijks versterkt door middel van pressingen en buitengewone belastingen.

De Onderkoning is, naar het schijnt, in onafgebroken betrekking met het hof van Peking, aan hetwelk hij bestendig berigt van behaalde overwinningen zendt. Zoo dikwerf de Chinezen bij overrompeling of verraderlijk een Engelsch vaartuig aanvallen, wordt dit terstond als een gewigtig wapenfeit, als eene afschrikkende tuchtiging voor de barbaren voorgesteld. Zoo worden alle gebeurtenissen door hem verdraaid en verwrongen. Wanneer *Yeh* het te eeniger tijd, bukkende voor het wapengeweld waarmede hij weldra bedreigd zal worden, voor zijn belang dienstig acht vrede te maken, zal hij zonder moeite het hof van Peking kunnen overtuigen dat de buitenlandsche barbaren, naar 's Keizers bevelen getuchtigd zijnde, vergiffenis vragen, en zoo zal hij de hand tot het sluiten van een nieuw vredesverdrag leenen. Het is niet onmogelijk dat de zaak zóó zal afloopen.

Te Ning Po, Amoy, Whampoa en Hong Kong bleef de volmaaktste rust heerschen, maar stonden de handelszaken, uit vrees voor toekomstige gebeurtenissen, nagenoeg geheel stil. Anders was het te Shanghaï gesteld, waar de Onderkoning, wiens handelwijze in lijnregten strijd met die van *Yeh* is, alles aanwendt om met de vreemdelingen in goede verstandhouding te blijven en hunnen handel te beschermen.

Voor weinige dagen was een Engelschman naar het kamp van *Yeh* gezonden, om te onderhandelen over de vrijlating van een zestiental Engelsche gevangenen, die zich in zijne magt bevonden, met aanbod om daartegen een veel grooter getal Chinezen, die door de Engelschen genomen waren, uit te leveren. *Yeh* had daarop geantwoord, dat men met die Chinesche gevangenen doen mogt wat men verkoos, en voor de uitlevering der Engelsche gevangenen eenen hoogen losprijs geëischt. Deze prijs, door *Yeh's* aide-de-camp op eigen gezag en ten eigen voordeele nog aanmerkelijk verhoogd, was gereedelijk betaald en de gevangenen waren daarop in vrijheid gesteld.

RUSLAND.

Een brief uit Petersburg meldt, dat de geboorte van den vijfden zoon van Keizer *Alexander*, den grootvorst *Sergius*, den 11den Mei aldaar door het geschut met 301 schoten is aangekondigd. Daar het gewone getal vreugdeschoten bij zulke gelegenheden slechts 101 bedraagt, was de bevolking der stad van meening, toen het schieten over dit getal voortduurde, dat de Keizerin van tweelingen, en toen het nog boven de 202 voortduurde, dat zij van drielingen bevallen was. Weldra echter vernam men de waarheid, en dat het getal vreugdeschoten bij de geboorte van een zoon des Keizers voortaan op 301 is bepaald; daarentegen moet de jonggeboren zoon van een grootvorst zich met 101 schoten vergenoegen.

TURKIJE.

De Moldavische regering wordt door het Fransche gouvernement openlijk als in staat van beschuldiging gesteld. In den officiëlen *Moniteur* van Frankrijk leest men een schrijven uit Jassy van den 2den dezer, waarin het volgende voorkomt:

» De Moldavische regering gaat voort hoogst willekeurige en kwellende middelen te gebruiken om de uiting van de wenschen der bevolking te beletten. Reeds vroeger is berigt gegeven van eene reeks van maatregelen, door haar genomen om de vrijheid der verkiezingen te belemmeren. Onlangs heeft zij, bij de komst van de leden der Europesche commissie voor de reorganisatie van het bestuur der vorstendommen, stappen van nog meer bedroevenden aard gedaan. Die met zoo veel ongeduld verwachte gebeurtenis moest natuurlijk alle klassen der bevolking uitlokken om hare denkwijze aan den dag te leggen, en wel met te meer levendigheid, daar zij tot nog toe zonder verschooning in bedwang gehouden was. Elke stad, iedere gemeente maakte aanstalten om de vertegenwoordigers der mogendheden, onder wier leiding de nieuwe regeling van 's lands bestuur zou plaats hebben, feestelijk te ontvangen.

» Wel verre van deel te nemen aan die geestdrift, stelde het bestuur alles in het werk om daarvan eene bron van wanordelijkheden te maken, om onlusten te doen ontstaan, in één woord, om te geraken tot de verwezenlijking van een reeds lang gekoesterd plan, om namelijk te doen denken dat Moldavië niet rustig is, dat de omwentelingsgeest er woelt, en dat het alzoo, wanneer het aan zich zelf overgelaten werd, niet in staat zou zijn om aan Europa's uitnoodiging vreedzaam te beantwoorden."

De opneming van dezen brief heeft weder veel opzien gebaard. Men zegt, dat baron *Talleyrand*, Frankrijks vertegenwoordiger in de commissie voor de reorganisatie der vorstendommen, nog andere bijzonderheden aan de regering heeft medegedeeld, welke voorloopig nog niet voor openbaarmaking geschikt geoordeeld worden. Nu blijkt inmiddels, dat men het gebeurde meer aan Oostenrijk dan aan Turkije wijt en men houdt het er voor, dat in geval geen verandering in den stand van zaken komt, een ernstige diplomatieke strijd het gevolg van Oostenrijks kuiperijen zijn zal.

MONTENEGRO.

De berigten uit Montenegro luiden zeer bedenkelijk voor den vorst *Daniëlo*. Wat voor het arme land de regering van dien vorst zoo gehaat maakt, zijn de voortdurende geldafpersingen. De Montenegrijnen, die onder den vroegeren vladika in het geheel geene belastingen betaalden, moeten thans jaarlijks 40,000 gulden in de kas van den vorst *Daniëlo* laten vloeijen, die bovendien van zekere tolregten eene jaarlijksche som van 10,000 gulden trekt. De inkomsten van het laatste jaar zijn geheel op de reis van den vorst naar Parijs uitgegeven. Zij waren zelfs onvoldoende, zoodat de Keizer der Franschen uit zijne bijzondere kas den vladika eene som van 25,000 fr. heeft laten ter hand stellen, om daarmede de terugreis naar zijn vaderland te kunnen aanvaarden.

Vorst *Daniëlo* is met een ledigen zak naar Cettinje teruggekeerd, waar reeds vóór zijn vertrek de landskas tot op den laatsten penning was geledigd geworden. Men vreest derhalve niet zonder reden de oplegging van nieuwe lasten om den hofstaat van den vorst te onderhouden, alsmede om de achterstallige jaarwedden der leden van den senaat te voldoen.

ITALIË.

Uit Rome meldt men, dat de grootere en kleinere banken van leening aldaar in de laatste maand, gedurende het verblijf van de Keizerin-weduwe van Rusland, goede zaken gedaan hebben, vermits het volk zich verbeeldde, dat de Keizerin al de panden onder één scudo, zoude doen lossen. Dit is wel niet geschied, maar de Keizerin heeft omstreeks 600 verzoekschriften om ondersteuning op eene milde wijze beantwoord. In het algemeen houdt men het er voor, dat dit keizerlijk bezoek en het daarop gevolgde van andere Russische magnatenfamiliën gedurende eene maand bijna 2 millioen thaler in omloop gebragt hebben. Daarbij nemen de vele aangekochte kunstvoorwerpen de eerste plaats in.

De Keizerin-moeder van Rusland heeft de terugreis aanvaard, en is in Turijn door den Koning van Sardinië met de meest mogelijke onderscheiding ontvangen. Vandaar heeft H. M. een togt over den berg Cenis naar Zwitserland voortgezet.

— De Oostenrijksche gezant te Parijs, baron *Hübner*, heeft dezer dagen een rapport betreffende het Oostenrijksch-Sardinische geschil naar Weenen gezonden, waarin onder anderen te kennen wordt gegeven, dat de graaf *de Cavour* zich tot eene formele voldoening bereid heeft betoond.

Eene dergelijke mededeeling heeft de heer *de Bourqueney*, die, zoo als men weet, met de vertegenwoordiging der Sardinische zaken te Weenen belast is, aan graaf *Buol* gedaan, zoodat eene spoedige bijlegging van dit geschil niet tot de onwaarschijnlijkheden behoort.

SPANJE.

O'Donnell sprak in zijne laatste redevoering de volgende merkwaardige woorden, die als het ware eene beknopte schets bevatten van de geschiedenis van Spanje in de laatste halve eeuw: » Spanje is een land waar alle partijen, zoolang zij niet aan het bewind waren, altijd hebben zaamgezworen; een land waar geen enkel staatsman met de hand op het hart zeggen kan, dat hij nooit aan zamenzweringen heeft deel genomen."

Deze verklaring is evenwel niet zonder tegenspraak gebleven. Verscheidene afgevaardigden, als de markies *van Miraflores*, de generaal *Lersundi*, de graaf *Mirasol*, de generaal *Lara* en de markies *Pidal* hebben met warmte daartegen geprotesteerd. De graaf *Mirasol* zeide onder anderen, dat hij nooit anders dan langs den trap der eer tot de staatsmagt was opgeklommen.

ZWITSERLAND.

De conferentie voor de regeling der kwestie omtrent Neufchatel heeft Maandag en Dingsdag eene zitting gehouden. Dingsdag is het tractaat geteekend, dat die kwestie definitief regelt en de voorwaarden vaststelt, waarop Pruissen van zijne souvereiniteitsregten afstand doet. Het tractaat zal openbaar gemaakt worden na de ratificatiën, die binnen 21 dagen zullen uitgewisseld worden.

DUITSCHLAND.

Het tusschen Hamburg, Hannover, Oldenburg, Bremen en andere Noord-Duitsche Staten onlangs gesloten verdrag wegens het aannemen van een eenparig stelsel van gewigten, werd voor eenige dagen gepubliceerd, maar zal eerst den 1sten Januarij a.s. in werking treden. Tot gewigts-eenheid van dat stelsel, is het tolverbondspond en bij gevolg tevens het Pruissische aangenomen. Dit pond wordt nu in 10 lood, het lood in 10 kwint, het kwint in 10 gram. verdeeld. Voor juweelen en paarlen is de Nederlandsche karaat als eenheid gekozen.

— De veldmaarschalk prins *Karel* van Beijeren, broeder van Koning *Lodewijk* en oom des thans regerenden Konings, heeft een morganatisch huwelijk met de weduwe van den tooneelspeler *Hölken* gesloten, welke vrouw hem gedurende zijne laatste zware ziekte zorgvuldig oppaste. Zij zal, onder den titel van gravin *van Teggernsee*, in den adelstand verheven worden, hetwelk met de eerste vrouw van den prins, die zelve tooneelspeelster was, insgelijks het geval is geweest.

— De Koning van Beijeren heeft gehoor gegeven aan den grooten aandrang der bisschoppen, en last gegeven tot het intrekken van eene verordening des ministers van eeredienst, waarbij aan buitenlandsche geestelijken en met namen aan Jezuïten het houden van zendelingspredikatiën in Beijeren verboden was.

— Het tusschen Wurtemburg en Rome gesloten concordaat is thans bekend geworden; in vele opzigten stemt het met dat van Oostenrijk overeen. De hoofdbepalingen zijn de volgende: 1°. Opheffing van het koninklijk *placet*, zoodat voortaan de verordeningen van het kerkelijk gezag kunnen worden ten uitvoer gelegd zonder dat het hoofd van den staat vooraf inzage daarvan genomen en ze goedgekeurd heeft; 2°. Inrigting der wetgeving op het huwelijk naar het voorbeeld des Oostenrijkschen concordaats; 3°. Concessiën aan Rome met betrekking tot het onderwijs; 4° Vermindering van de magt van den Katholijken kerkeraad.

GROOT-BRITTANJE.

Het Lagerhuis heeft zonder ernstige tegenspraak er in bewilligd, dat aan de oudste dochter van Koningin *Victoria* een bruidschat van 40,000 ponden sterling en een jaargeld van 8000 p. st. zal worden gegeven, bij gelegenheid harer verloving met eenen Pruissischen prins. De voornaamste sprekers van het Huis hebben bij deze gelegenheid in den lof van den bruidegom en van de bruid uitgeweid, en tevens inzonderheid de spaarzaamheid van Koningin *Victoria* geroemd; zij deden daarbij opmerken, dat de civiele lijst slechts 385,000 p. st. bedroeg; dat alle erfgoederen van het koninklijk geslacht aan den staat overgegaan waren, en dat de Koningin evenwel in de uitgaven der koninklijke huishouding, en zelfs in sommige uitgaven ten behoeve des staats, waardiglijk voorzag zonder het Parlement tot betaling van schulden van het hof te hulp te roepen, gelijk hare voorgangers meermalen gedaan hebben.

In de zitting van Maandag werden nog vruchtelooze pogingen aangewend tot inkrimping der sommen, bij de vorige lezing aan de koninklijke prinses toegestaan. De heer *Coningham* deed namelijk de motie om de jaarlijksche rente van £ 8000 op £ 6000 te verminderen, maar die motie werd met 328 tegen slechts 14 stemmen verworpen, terwijl zich daarna voor die van den heer *Maguire*, die de jaarlijksche rente onveranderd laten, maar den bruidschat van £ 40,000 weigeren wilde, slechts 18 van de 379 stemmen verklaarden.

Lord *Palmerston* heeft, in antwoord op eene hem gedane vraag, gezegd dat de Britsche minister van buitenlandsche zaken op nieuw bij het Spaansche hof aangedrongen had op wering van den slavenhandel in de Havanna, en daarop een voldoend antwoord had ontvangen; hij gaf echter te kennen, dat de gouverneur-generaal van Cuba zich door de slavenhandelaren liet omkoopen om hunnen snooden handel toe te laten.

Hieraan moet het dan ook zekerlijk worden toegeschreven, dat voortdurend nog zoovele negers als slaven naar Amerika worden overgevoerd en dat er zelden een brievenmail van daar aankomt zonder dat men de uitrusting van een slavenhaler of de landing van eene lading slaven verneemt. De *Times* wijdt een belangrijk artikel aan deze aangelegenheid. » Sedert jaren, zegt dat blad, heeft Engeland met alle mogelijke middelen getracht den Afrikaanschen slavenhandel te onderdrukken. Dat was onze zending en onze roeping. Door den neger van zijne onderdrukkers te bevrijden, maakten wij ons tot de vijanden van bijna alle zeemogendheden. Doch wij sloten sedert verdragen met bijna alle staten der wereld tot fnuiking van dien menschonteerenden handel. En wat is nu het einde van het lied? Willen wij de getuigenis der geheele wereld geloof schenken, dan *wordt de slavenhandel zoo sterk als ooit gedreven.* De navraag naar suiker en koffij is in de laatste jaren verbazend toegenomen. Geheel Europa en Amerika strekten de hand uit naar de producten van Brazilië, Cuba en Portorico. Om in onze behoeften te voorzien, moesten die landen meer slaven hebben en voor hunne oogen lag Afrika daar, gereed om zoovele negers te verkoopen als iemand maar koopen wilde. Kunnen wij ons over dit resultaat verwonderen? Spanje en Brazilië gingen verdragen met ons aan, deels gedwongen, om op een goeden voet met ons te blijven, deels ook zonder twijfel omdat hunne regeringen den opregten wensch koesterden om eene groote misdaad af te schaffen. Maar het voordeel van den slavenhandel is grooter dan zijne gevaren. In het ergste geval gaat het schip verloren dat betrekkelijk weinig waarde heeft. Maar nog meer, het lijden van den neger is tegenwoordig veel grooter dan in de dagen toen de slavenhandel nog gewettigd was en het verdek der zwarten nog niet, zoo als tegenwoordig, door de noodzakelijkheid om een groot aantal negers in kleine, voor het leven en de gezondheid verderfelijke schepen te zamen te persen, onverdragelijk gemaakt was.

»Dit is dan het einde onzer bemoeijingen. Daarom hebben wij met alle natiën getwist en onzen naam gehaat gemaakt. Daarom wordt een eskader, dat onderscheidene honderdduizend pond sterling 's jaars gekost heeft, aan de kust van Afrika onderhouden. Daarom hebben wij nederzettingen in meer dan 40 breedtegraden, en zenden wij gouverneurs en bisschoppen uit, zamelen gelden bijeen, en houden redevoeringen in het Parlement er over, hoe Brittanje zijn beschermend schild over de slaven uitbreidt. Brazilië en Spanje storen zich zoo weinig aan onze beginsels als de naakte barbaar in Afrika die zijne krijgsgevangenen of onderdanen aan de scheepskapiteins ver[illegible]rt.

De vraag is alzoo: wat zullen wij doen? De uitzending van kruisers langs de kusten van Afrika om op de slavenhalers jagt te maken, heeft blijkbaar geene vruchten gedragen. Ons blijft slechts de keuze tusschen twee middelen: of den handel aan zich zelven overlaten — in welk geval hij ten minste met minder wreedheid zal gedreven worden, omdat de gezondheid der lading in het belang van den handelaar is — of met doortastende maatregelen de landing van negers op alle punten van de slaveninvoerende kusten te verhinderen. Eene geheele blokkade van Cuba en Brazilië zou gewis eene moeijelijke onderneming zijn, maar toch des noods door geweld uitvoerbaar. Dan zijn wij ten minste consequent en billijk. Maar de tegenwoordige houding en halve maatregelen rigten niets uit, en hoe eer wij eene staatkunde opgeven die een eskader op de kusten van Afrika houdt zonder het binnenloopen van slavenschepen in de havens van Cuba te verhinderen, des te beter zal het zijn voor onzen naam van een opregt en vastberaden volk."

— De begrooting van uitgaven voor het leger, waarover het Lagerhuis eerstdaags zal beraadslagen, bedraagt voor het geheele dienstjaar 1857—58, de som van 11,247,235 p. st., dat is negen millioen beneden de som waarop de begrooting voor het dienstjaar 1856—57 *na* het sluiten van den vrede is verminderd. Voor het tegenwoordige dienstjaar is het getal der onder de wapenen te houden manschappen bepaald op 126,796, tegen 246,716 in het vorige jaar.

— Het stedelijk bestuur van Londen heeft in eene plegtige zitting aan dr. *Livingston*, beroemd door zijne belangrijke reizen in de binnenlanden van Afrika, het eere-burgerschap aangeboden, als eene hulde voor de diensten, welke hij door zijne ontdekkingen aan de zaak der beschaving bewezen heeft. De onvermoeide reiziger en zendeling-prediker heeft vele belangrijke bijzonderheden medegedeeld omtrent de vruchtbaarheid van de door hem bezochte landen in het binnenste van het genoemde werelddeel, welke tot dusver voor eene dorre woestenij gehouden werden; omtrent de goede geaardheid der bevolking; de voordeelen, welke het aanknoopen van betrekkingen met die volken voor den handel en de nijverheid kan opleveren; enz. Hij drukte daarbij zijne vaste overtuiging uit, dat de door hem bezochte landstreken, zonder veel moeite, voor de beschaving en het Christendom gewonnen konden worden. Eerlang begeeft hij zich weder derwaarts, om het begonnen werk voort te zetten.

FRANKRIJK.

De Keizer en de Keizerin zijn in gezelschap van den Koning van Beijeren met gevolg Zondag van Fontainebleau in Parijs aangekomen. Zij werden aan het station begroet door prins *Napoleon*, door den minister van oorlog, den opperbevelhebber der troepen van Parijs, den opperbevelhebber van de keizerlijke garde, door den prefect van het departement der Seine en door den prefect van politie. Twee bataljons infanterie stonden voor het station in slagorde geschaard. De Keizer stapte dadelijk in zijn rijtuig, waarin ook plaats namen de Keizerin, de Koning van Beijeren en de groot-hertogin van Baden, waarna men zich naar de Tuilleriën begaf.

Alzoo ziet Parijs wederom een vorstelijk persoon binnen zijne muren. Parijs schijnt de verzamelplaats van alle vorsten te worden. Sedert twee jaren heeft men daar nu de Koningin van Engeland, drie Koningen en tallooze prinsen aan Keizer *Napeleon* het hof zien maken. De Parijzenaars zullen zich over die reislust zeker niet beklagen. De hôtels worden er meer om gevuld, de theaters en openbare vermakelijkheden drukker bezocht en de winkeliers zetten meer waren af.

— Het Wetgevend Ligchaam heeft de beraadslagingen over de staatsbegrooting voor het jaar 1858 ten einde gebragt en ze eenstemmig aangenomen. Het eenige gedeelte der voordragt, waarover met eenige levendigheid is beraadslaagd, was het artikel strekkende om eene nieuwe belasting te heffen van de rentegevende papieren; doch het is ten slotte bijna eenstemmig aangenomen.

— De verkiezingen zullen in de departementen hier en daar aanleiding geven tot een' levendigen strijd. De oppositie maakt het op sommige plaatsen den prefecten zeer lastig, door kandidaten te kiezen die de regering moeijelijk bestrijden kan, wegens hunne bekende ingenomenheid met de tegenwoordige orde van zaken. Het schijnt dat de bevolking eene verandering van personeel in het Wetgevend Ligchaam wil, al kan men niet slagen, daarin een anderen geest te brengen; andere personen zullen in sommige kiesdistricten veel kans hebben, en daardoor ondergaat de regering in zekeren zin eene nederlaag; want in den dezer dagen te Fontainebleau gehouden ministerraad is besloten, op eene zeer enkele uitzondering na, de verkiezing der afgetreden leden van regeringswege te ondersteunen, en dat zegt onder de tegenwoordige orde van zaken zeer veel, vooral door de eenheid en kracht waarmede men te werk gaat. Die niet vóór mij is, is tegen mij, is de spreuk, welke in volle gestrengheid toegepast wordt op ieder die eenig ambt of betrekking, hoe gering ook, vervult, en het is niet voldoende een lijdelijk Bonapartist te zijn, neen, als men niet met alle inspanning van krachten vóór de regering werkt, kan men zeker zijn weldra zijn ontslag te erlangen.

— Te Avranches is de nationale garde ontbonden. Dit is de eerste maal sedert de herstelling van het keizerrijk, dat de regering zich genoopt gevoelde tot zulk een maatregel over te gaan.

— De berigten uit Algiers loopen tot den 24sten dezer. De gouverneur, maarschalk *Randon*, heeft eene proclamatie aan de Kabylen bekend doen maken, vóór de opening van de groote expeditie tegen die stammen. Hij maakt het doel van den oorlog bekend, biedt vergiffenis aan de afgedwaalde stammen aan, bedreigt alleen de Beni-Raten, als aanstokers van den opstand, en belooft de staatsinstellingen van de Kabylen te eerbiedigen en te handhaven, alsook hunne verkiezingen, die op de wijze der Franschen plaats hebben.

— De *Moniteur de la Flotte* berigt, dat de Engelschen, krachtens een door de Oostindische Compagnie met eenige half wilde stammen gesloten koopcontract, zich in bezit gesteld hebben van het eiland Perim, in de zeeëngte van Bab-el-Mandeb, aan den ingang der Roode zee. » Het bezit van dit eiland (zegt het genoemde blad) is op zich zelf van weinig waarde; maar eenmaal meester van die positie zijnde, zullen de Engelschen slechts eenige oorlogsschepen behoeven, om de Roode zee zoo te sluiten, dat er niets uit of in komen kan. Het is klaarblijkelijk, dat het vooruitzigt op de doorgraving der landengte van Suez in verband staat met het besluit der Engelschen, om zich in den ingang der Roode zee te vestigen."

BELGIË.

De liberalen zijn over het algemeen zeer tevreden over den uitslag der laatste verkiezingen van leden voor de provinciale staten. Vooral hecht die partij veel waarde aan de verkiezing van den notaris *Hollanders*, haren kandidaat in de stad Leuven, die 881 stemmen heeft bekomen, tegen 688 stemmen, welke waren uitgebragt op den clericalen kandidaat den heer *Roberti*.

De strijd is te Leuven geheel op het staatkundige terrein gevoerd, vermits de liberale associatie, in haar adres aan de kiezers, deze had aangespoord om niet uit het oog te verliezen, dat het thans geldt de keuze tusschen »het herstel der middeleeuwen, met al de daartoe behoorende privilegiën en misbruiken" en de hedendaagsche beschaving, welke niets anders beoogt dan weldadigen, verstandigen en voortdurenden vooruitgang, tot verbetering van den toestand van alle maatschappelijke klassen.

Aan de door de liberalen behaalde overwinning wordt te meer beteekenis gehecht, daar de clericale partij alle krachten had ingespannen om den strijd ten haren voordeele te doen uitvallen, en zelfs een der hoogleeraren van de R.-Katholijke Leuvensche universiteit was opgetreden als redacteur-secretaris van het clericale verkiezings-comité.

Hetgeen vooral door de liberalen als een gunstig verschijnsel wordt beschouwd, is, dat de kiezers ten platten lande, wat namelijk het arrondissement Leuven aangaat, ditmaal meer dan vroeger blijken van zelfstandigheid en onafhankelijkheid hebben gegeven; 't welk zou moeten worden beschouwd als een blijk dat de wet tot herstel der kloosters alom schrik aanjaagt en de bevolking meer en meer met verontwaardiging begint te vervullen. » Leuven heeft (dus verkondigen de liberale bladen) op eene schitterende wijze aan zijne verpligting voldaan en verdient de erkentelijkheid des lands."

— De dagbladen deelen thans bepaaldelijk mede, dat de zoon van den Gentschen rector *Serrure*, bij zijn examen voor den doctoralen graad in de regten, tweemalen is afgewezen; dat de heer *Serrure* zich niet heeft ontzien om zijne ambtgenooten, medeleden der jury van onderzoek, regtstreeks te beschuldigen van onregtvaardigheid en partijdigheid; dat hij zijn zoon heeft doen inschrijven bij de universiteit te Leuven, opdat hij zich daar zou kunnen voorbereiden voor het derde examen, af te nemen door andere beoordeelaren; dat hij de redenen niet heeft ontveinsd, welke hem hebben aangespoord om aldus te handelen, en ook niet heeft geprotesteerd tegen de beweringen der clericale dagbladen, die zich onmiddellijk hebben beijverd om de handelwijze van den heer *Serrure* op eene voor het onderwijs, door hoogleeraren van den staat gegeven, allezins ongunstige wijze uit te leggen.

De faculteiten hebben omtrent deze beide laatste punten inlichtingen gevraagd, doch de heer *Serrure* heeft die niet willen geven. Daarop is het corps hoogleeraren opgeroepen en is met eenparigheid van stemmen tot het zenden van een adres aan den minister besloten. Slechts drie hoogleeraren hebben, wegens ziekte, de vergadering, in welke het adres is ontworpen en vastgesteld, niet bijgewoond. Men maakt de opmerking, dat de handelwijze van den heer *Serrure* is afgekeurd door eene vergadering van den senaat der universiteit, in welke alle beginselen werden vertegenwoordigd, zoodat het den minister *de Decker* niet moeijelijk zal kunnen vallen, om een besluit te nemen, overeenkomstig met de belangen en de waardigheid der Gentsche hoogeschool.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maandag den 25sten Mei.

In deze zitting zijn aangenomen de volgende wets-ontwerpen:

a. dat tot wijziging van hoofdstuk VIII der staatsbegrooting voor 1856, na eene korte woordenwisseling tusschen den heer *ter Bruggen Hugenholtz* en den minister van marine, met algemeene stemmen;

b. die tot naturalisatie van *U. P. Okken* te Solwerd, en elf anderen.

c. dat tot verhooging van hoofdstuk X der staatsbegrooting voor 1857 (aankoop van een huis op het Plein te 's Gravenhage ten behoeve van het departement van oorlog), zonder beraadslaging, met 50 tegen 3 stemmen, die der heeren *Storm*, *van Hoëvell* en *Westerhoff*;

d. dat tot goedkeuring eener ruiling tusschen den staat en de gemeente Amersfoort betrekkelijk de gebouwen en gronden van het huis van arrest aldaar, met algemeene stemmen.

e. dat tot onteigening van perceelen voor den aanleg van een kanaal door Zuid-Beveland en Hanswerd naar Wemeldinge, met algemeene stemmen.

Aan de Kamer is alstoen medegedeeld, dat de amendementen, door den heer *Sander* voorgedragen op de artt. 41, 42 en 43 van het wetsontwerp, regelende de jagt en visscherij, in de afdeelingen zijn onderzocht en dat de commissie van rapporteurs spoedig met haar verslag gereed zal zijn. Daarop is eene woordenwisseling ontstaan over de vraag of de beraadslaging over het bedoelde wetsontwerp op Woensdag zal voortgezet worden, dan wel of nader zal bepaald worden wanneer de afgebroken discussie weder zal worden opgevat, ten einde de gelegenheid voor eene schriftelijke behandeling met de Regering betrekkelijk deze aangelegenheid te geven; waarna beslist werd met 33 tegen 20 stemmen, om de overwegingen op Woensdag weder op te nemen.

Daarna is behandeld het wetsontwerp tot vaststelling van het Vde hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1857 (departement van binnenlandsche zaken).

De *minister van binnenlandsche zaken* vangt aan met te beantwoorden de vragen, die in het eindverslag zijn opgenomen: Wat den aanleg van spoorwegen betreft, de daartoe strekkende ontwerpen zijn gereed en bij den raad van ministers aanhangig. Daar die ontwerpen nog niet alle instantiën hebben doorloopen, kan z. exc. zich nog niet over de bijzonderheden uitlaten. Hij vleit zich dat de ontwerpen spoedig gereed zullen zijn en het bewijs leveren van de belangstelling der Regering in die zaak en van hare zucht om het groote doel dat men beoogt, al meer en meer te naderen.

Z. exc. bespreekt vervolgens het Noordbrabandsche uitwateringskanaal; het digten van den ouden Rijnmond; de kwestie van de Zuid-Willemsvaart; het nosocomium te Leiden, alsmede de sterrewacht aldaar, welke laatste dit jaar niet tot stand kan komen; de maatschappij van weldadigheid, waaromtrent de Regering de benoeming van een bestuur wil afwachten, ten einde daarmede in onderhandeling te treden; de medische politie, waarvan de ontwerpen spoedig zullen worden ingediend, en eindelijk de gemeente Haarlemmermeer.

De heer *v. Bosse* verklaart hierop, voor het ontwerp te zullen stemmen, om den minister een bewijs van vertrouwen te geven en hem niet te belemmeren in het volbrengen zijner moeijelijke taak.

De heer *Elout* verlangt, dat niet dan met de uiterste voorzigtigheid uitzigt gegeven zal worden op subsidie voor het aanleggen van spoorwegen, of op het maken van die wegen op 's lands kosten, vooral als dit strekken zou tot vermindering der amortisatie van schuld. Hij hoopt dat de door den minister toegezegde wetten niet zullen leiden tot vertraging van de groote wet, die bijzonder tot de roeping van dit Ministerie behoort. Wijders beklaagt hij zich over de moeijelijkheden, die steeds van den kant der Regering tegen het oprigten van bijzondere scholen in den weg gelegd worden, en hij gewaagt daarbij inzonderheid van het weigeren der oprigting van zoodanige school te Assen. Dit acht hij in strijd met de verklaring die de minister van justitie, het hoofd van het ministerie, bij de vorige beraadslaging over dit hoofdstuk had afgelegd, dat nl. zoolang hij de eer had lid te zijn van het tegenwoordig Kabinet, de regten van de oprigters van bijzondere scholen niet zouden worden verkort.

De *minister van justitie* heeft hierop geprotesteerd tegen de door den vorigen spreker gebezigde uitdrukking, dat hij *het hoofd* van het ministerie zou zijn, en voorts verklaard, dat hij steeds bereid is om, voor zoo veel hij vermag, te waken tegen verkorting van regten; dat hem intusschen geene klagten over het bemoeijelijken van de oprigting van bijzondere scholen bekend waren, en dat hij overtuigd was, dat ook zijn ambtgenoot voor binnenl. zaken aan billijke klagten gehoor zou geven; dat, in ieder geval, alle bestaande bezwaren ten aanzien van dit onderwerp zouden vervallen met de nieuwe wet op het onderwijs.

De heer *Groen* herinnert den minister aan hetgeen deze voor eenige jaren in de Kamer gesproken heeft, o.a. bij de behandeling der zaak van Uithuizen; toen had z. exc. het gevoelen ontwikkeld, dat de Regering veel meer doen kon dan persuasief te werk gaan; dat zij ook bevoegd was om aan verschillen nopens de oprigting van bijzondere scholen een einde te maken. Hij zeide ook, dat, indien de minister al niet het hoofd van het Kabinet mogt zijn, hem toch de vorming van het Kabinet was opgedragen geweest, en dat dit met eene bepaalde taak belast was.

De minister hervatte daarop, dat hij zich niet meer juist voor den geest kan brengen hetgeen hij voor vier jaren gezegd heeft, maar dat dit zeker is, dat hij is en blijft een voorstander van het bijzonder onderwijs, en dat bij de wet op het onderwijs daarin ook voorzien zal worden.

De algemeene beraadslaging wordt hierop gesloten en de afdeelingen I tot V zonder discussie aangenomen.

Bij de beraadslaging over afdeeling VI voert de heer *Thorbecke* het woord. Hij verlangt meer inlichtingen omtrent de zaak van het Zwolsche-diep. Aangaande de spoorweg-ontwerpen geeft hij als zijn gevoelen op, dat alles zoo veel mogelijk aan partikuliere krachten overgelaten moet worden. Indien van Staatswege medegewerkt moet worden tot het aanleggen van spoorwegen, zou die medewerking zijns inziens kunnen bestaan enkel in het waarborgen van eene matige rente, b. v. voor 10 of 20 jaren. Hij wenschte dat de Regering nu reeds in groote trekken hare zienswijze omtrent de aan te leggen spoorweg-lijnen had bekend gemaakt. Ook verlangde hij meer publiciteit in de behandeling van concessiën. — Ten aanzien van de zaak der Zuid-Willemsvaart en de aftappingen op de Maas, verlangt hij, dat deze aangelegenheid niet bleef op de diplomatieke kronkelwegen, maar door technische mannen onderzocht zou worden; men moest in 't oog houden, dat niet Belgie, maar wel Nederland, belang heeft bij de afdoening dezer zaak.

De minister van binnenl. zaken merkt, naar aanleiding dezer bedenkingen, nog aan, dat het nu nog voorbarig zou zijn, de ontwerpen en inzigten der Regering, betreffende de aan te leggen spoorwegen, mede te deelen; het lot der voorstellen en de zaak zelve zou daardoor geprejudicieërd kunnen worden: de aanbieding der ontwerpen zal zooveel mogelijk bespoedigd worden; het hoofddoel zal zijn, met de Kamer de zaak der spoorwegen voor te bereiden om in gemeen overleg tot één punt van uitgang te komen. — Tot onderzoek van de zaak der Zuid-Willemsvaart en de irrigatiën op de Maas is reeds eene gemengde technische commissie van wege dit Rijk en België werkzaam geweest, en deze zal eerlang te Brussel de onderhandelingen hervatten.

De verdere beraadslaging wordt op morgen bepaald.

Zitting van Dingsdag den 26sten Mei.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het wets-ontwerp tot vaststelling van Hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1857 (*Binnenl. Zaken*).

Bij de beraadslaging over afdeeling VII (onderwijs) zegt de heer *van Hoëvell*, dat het vervlogen jaar zeer ongelukkig is geweest voor de Kamer; dat er niets tot stemming is gekomen. Er zijn, ja, vele en gewigtige werkzaamheden door de Kamer verrigt, maar er is niets afgedaan, doordien de Regering niet geantwoord heeft op de voorloopige verslagen nopens de belangrijke wetten. De Kamer heeft hard gewerkt. Hij gelooft, dat als men het werk van dit jaar vergelijkt met andere jaren, in dit jaar de Kamer het 't drukste heeft gehad; maar het was helaas het werk van Penelope. Hij ondersteunt dus ten krachtigste de vraag van den heer *Elout*: wanneer zal de Kamer ontvangen het antwoord op het voorloopig verslag nopens de wet op het onderwijs? Wanneer zal dat belangrijk wetsontwerp in discussie worden gebragt?

De heer *Elout* komt terug op zijne vraag nopens de weigering tot oprigting eener bijzondere school te Assen; hij wenscht niet alleen antwoord te bekomen op de vraag van den heer *van Hoëvell*, maar ook nopens bovengemelde weigering. Hij wenscht bepaald te weten of het antwoord aan Assen gegeven, juist is.

De *minister van binnenlandsche zaken* kan niet zeggen binnen hoeveel dagen de memorie van beantwoording op het verslag nopens het onderwijs gereed zal zijn, maar hij wil wel verzekeren, dat hem niets meer aan het harte ligt dan om een einde te maken aan de taak die op hem rust, niet alleen voor wat betreft de herziening van het ontwerp in verband met de aanmerkingen der Kamer, maar ook wat aangaat de verdediging in deze Kamer; hij haakt naar het oogenblik om die taak te kunnen aanvangen en volbrengen. Wat de vraag betreft nopens de bijzondere school te Assen, zegt de minister, dat het antwoord juist is; men zeide dat het gegeven antwoord in strijd zou zijn met de roeping van dit Ministerie, maar hij heeft zich niet verbonden om te dien aanzien eene andere gedragslijn te volgen dan toen hij in het vorig Ministerie zitting had; hij is dus niet inconsequent geweest; het heeft geen punt van overleg tusschen de ministers uitgemaakt hoe te handelen betrekkelijk het onderwerp der bijzondere scholen.

De heer *Groen van Prinsterer* vraagt hoe dit laatste mogelijk is bij een Ministerie, dat juist om de onderwijs-kwestie, waarmede de bijzondere scholen zoo zeer in verband staan, was opgetreden. Hij dringt verder er op aan, dat de onderwijswet zoo spoedig mogelijk in discussie worde gebragt.

Achtereenvolgens worden de verschillende afdeelingen *aangenomen* en daarna het geheele ontwerp met *algemeene* stemmen.

De minster van financiën heeft aan de Kamer doen toekomen de door haar verlangde statistieke opgaven over de opbrengst van de belasting op het personeel volgens de bestaande wetgeving, en eene vergelijking van de vermoedelijke opbrengst daarvan volgens het ingediende west-ontwerp tot wijziging dier belasting.

's GRAVENHAGE, 27 Mei.

Bij kon. besluit van den 17den is aan jhr. mr. *C. C. A. J. van der Straten*, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als regter in de arr.-regtbank te Middelburg.

Bij kon. besluit van den 21sten is benoemd tot substituutgriffier bij de arr.-regtbank te Sneek, mr. *J. B. Vos*, advokaat te Leeuwarden.

— Bij kon. besluit van den 25sten dezer zijn benoemd bij het wapen der artillerie: bij den staf, tot magazijnmeester van de 2de klasse, de 1ste luitenant *L. Vetzo*, thans van de 3de klasse; bij het regement veld-artillerie, tot kommandant van het corps, de luitenant-kolonel *J. C. Wagner*; bij het 2de regement vesting-artillerie, tot majoor, de kapitein der 1ste klasse *B. Spoelstra*, van het corps; en tot kapitein van de 3de klasse, de 1ste luitenant *W. Petter*, van het 3de regement.

— Er worden in het paleis van Z. M. den Koning vertrekken in gereedheid gebragt tot de ontvangst van Z. Keiz. H. den grootvorst *Konstantijn* van Rusland, die in de eerste dagen van Junij alhier wordt verwacht.

— Het Indisch genootschap, alhier gevestigd, had het zich tot een pligt gerekend *Alexander von Humboldt* tot eerelid te benoemen. Die beroemde geleerde heeft dit blijk van hulde aanvaard bij eenen eigenhandigen in het Fransch geschreven brief van den 18den April j.l. De inhoud er van is zoo vleijend voor de pogingen in Nederland tot vermeerdering der kennis van de Indische gewesten aangewend, dat wij het schrijven van den heer *von Humboldt* in zijn geheel laten volgen. Het luidt aldus:

» Mijnheer! Ik ben uiterst gevoelig voor de bijzondere eer, mij door het vereerenswaardig Indisch genootschap te 's Gravenhage bewezen, door mij onder zijne eereleden op te nemen. Ik wend mij tot u met het beleefd verzoek om bij die schoone en nuttige instelling de tolk mijner levendige erkentelijkheid te willen zijn. Sedert zeer vele jaren stelde ik er een hartelijk belang in bij alle gelegenheden het verdienstelijke van dien edelen ijver te roemen, welke de regering van uw land ten opzigte van alles aan den dag legt wat tot vooruitgang der wetenschappen, inzonderheid der aardrijkskunde, der physieke kennis van den aardbol, der natuurlijke historie en der kennis van de geschiedenis der volkstalen kan strekken. Met zekeren trots herinner ik mij hoe mijn broeder *Willem von Humboldt* en mijn bijzondere vriend en medewerker de hoogleeraar *Buschmann* een werk in vier deelen in 4to over de Kaurtaal hebben uitgegeven. De onlangs in het licht verschenen geografische en mineralogische kaart van Java overtreft alles wat tot hiertoe in eenig Moederland over zijne volkplantingen is uitgegeven. — Ik verzoek u, mijnheer de voorzitter, de verzekering wel te willen aannemen van de hooge en eerbiedige achting, met welke ik de eer heb te zijn, uw onderdanige en gehoorzame dienaar, ALEXANDER VON HUMBOLDT.

Berlijn, 18 *April* 1857."

AMSTERDAM, 27 Mei.

De letterkundige afdeeling der koninklijke akademie van wetenschappen heeft weder uit het legaat van den heer *Hoeufft* eene gouden medaille, ter waarde van *f* 120 uitgeloofd aan den inzender van het beste Latijnsche gedicht van minstens 50 regels. De gedichten moeten vóór den 1sten Jan. 1858 bij den secretaris der letterkundige afdeeling, mr. *H. J. Koenen*, worden ingezonden, vergezeld van een verzegeld briefje, dat den naam des inzenders inhoudt en dezelfde spreuk draagt als het gedicht.

— De haringvloot der groote visscherij zal tusschen den 10den en 15den Junij e.k. in zee steken.

LEIDEN, 26 Mei.

Gisteren heeft de hoogleeraar bij de faculteit der letteren en bespiegelende wijsbegeerte aan deze hoogeschool mr. *J. Bake*, zijne laatste les gehouden. Bij het weldra bereiken van zijnen 70-jarigen leeftijd, zijne betrekking, die hij met groote eere gedurende 42 jaren had waargenomen, zullende nederleggen, deed hij dit bij gelegenheid dier les in 't openbaar. Behalve eene zeer talrijke schare van studenten, was het meeste deel zijner ambtgenooten tegenwoordig en waren zeer vele zijner voormalige leerlingen mede opgekomen.

Diep bewogen en ontroerd, in een Latijn als men van hem alleen gewoon is, riep de hoogleeraar zijne ambtgenooten en leerlingen een hartelijk vaarwel toe, na zich bij voortduring in hun aandenken en vriendschap te hebben aanbevolen.

Zijn geliefde leerling en ambtgenoot *Cobet* sprak in gloeijende en als uit het hart gegrepene taal over het menigvuldige, wat de heer *Bake* voor de wetenschap, voor zijne leerlingen, voor de Leidsche hoogeschool verrigt had, en schetste in meestertrekken de eigenaardige verdiensten en hoedanigheden van den gevierden hoogleeraar.

Moge de waardige hoogleeraar nog gedurende een aantal jaren genot hebben van zijne rust, die hem verzocht door niemand die hem kent, zal worden misgund.

— Het exemplaar van *Bilderdijks* werken, voorkomende in de bibliotheek van *Tollens*, is gisteren avond alhier in publieke veiling verkocht voor de som van een duizend en vijftig gulden, aan den heer *Woutherus Bekker*, te Amsterdam.

— De boekhandelaar *P. H. van den Heuvell* alhier, heeft een gouden medaille van Z. M. den Koning van Wurtemberg ontvangen, wegens een aan Z. M. aangeboden exemplaar van het portret van den prins *van Oranje*.

STEENWIJK, 26 Mei.

Door de hooge dagloonen, die in de verschillende veenderijen in Friesland, Drenthe en Overijssel aan de arbeiders die het turfmaken en maken verstaan, gegeven worden, zijn meest alle arbeiders, uit deze gemeente tijdelijk daar heen getrokken; het levert een zeer bevreemdend gezigt op, dat thans tot gevolge vrouwen en meisjes niet alleen den landarbeid verrigten, maar aan de wegen, het lossen en laden van steen-, kalk- en houtschepen werkzaam zijn, ja zelfs aan het Steenwijkerdiep ziet men bij de werkzaamheden ten aanbouw van eene leerlooijerij vrouwen en meisjes het werk van opperman verrigten, steenen bikken en een twaalftal van dat geslacht het heiblok hanteren.

ASSEN, 28 Mei.

Heden morgen heeft alhier een treffend ongeluk plaats gehad. De ingezetene *A. S.* wilde aan zijn kind wormkruid geven; hij heeft hetzelve echter kraanoog toegediend, dat hem, naar zijne verklaring, voor geruimen tijd, voor wormkruid was verkocht; het kind is na hevige smarten weldra bezweken.

— In de laatste zitting van den gemeenteraad alhier is een voorstel ingekomen van burg. en weth., om maatregelen te nemen, ten einde te bevorderen, dat Assen worde verbonden aan de spoorwegtlijnen, voor de noordelijke provinciën des rijks ontworpen of nog te ontwerpen. De raad heeft besloten dit voorstel ter inzage der leden tot eene volgende vergadering te doen voorliggen.

(Uit Zwolle wordt berigt, dat de raad dier gemeente den 25sten dezer, in eene geheime zitting is gekomen, om voor een aan te leggen spoorweg, als bijdrage eene som te bepalen, en het nemen van een besluit heeft uitgesteld tot eene spoedig te houden nadere vergadering. Dit is geschied naar aanleiding van een rekest, door de heeren *Ovinck* en *Schellewald* aldaar ingediend, waarin verzocht werd, dat de raad mogt besluiten, om een door den raad toe te staan kapitaal zal worden verstrekt aan hem, die het eerst concessie zal hebben verkregen.)

GRONINGEN, 28 Mei.

Ter voorziening in de vacature in den raad der gemeente Appingedam bestaande, door het bedanken van het raadslid den heer W. Houwing, had Maandag de inlevering van stembriefjes en Dingsdag de opening plaats. Aan deze verkiezing hebben van de 235 kiezers 82 deelgenomen. Eén briefje werd van onwaarde verklaard, alzoo van waarde 81 biljetten en de volstrekte meerderheid 41. De navolgende personen hadden stemmen op zich vereenigd: Dr. P. A. van der Loeff 38 stemmen, J. C. Spithost 19, J. P. Rittema 9, J. G. Veendorp 5, A. T. Vos 5, E. Takens 2, mr. E. van Loon, W. Houwing en H. K. ten Veenhuis ieder 1. Er zal derhalve eene herstemming moeten plaats hebben tusschen dr. P. A. van der Loeff en J. C. Spithost.

— De *Utr. Ct.* ontleent het volgende aan een partikulier schrijven uit den Haag:

»Ik verneem, dat er in de afgeloopen week eene bijeenkomst zou gehouden zijn aan het ministerie van financiën, — waaronder het postwezen en de vervoermiddelen behooren, — van eenige hoofd-ambtenaren van dat departement en commissarissen of hoofdbeambten van de verschillende spoorwegmaatschappijen, waarin o. a. moet gehandeld zijn over eene verbetering van de postgemeenschap in enkele rigtingen.

»Daar ook in uw blad nog wel eens is geklaagd over de, vooral in den winter, weinig doeltreffende communicatie tusschen den Haag en Utrecht en de verdere noordelijke gewesten, zou het welligt dus mogelijk wezen, dat onder de beoogde verbeteringen, ook in deze eene meer geschikte regeling kwam."

In den nacht van Maandag op Dingsdag den 25sten en 26sten dezer, circa te half één, is een bijzonder schoon natuurverschijnsel waargenomen. Aan den onbewolkten donkerblaauwen hemel zag men plotseling een meteoor of lichtkogel, nagenoeg de grootte hebbende der volle maan, maar van een ongemeen schitterend licht en achter zich voerende een' staart, lang bijna 12 Ned. duimen, met zeer gematigde snelheid uit het noord-oosten komen en zich in eene halve ellipse naar het zuid-westen door het luchtruim voortbewegen. De lichtkracht die zich uit de kern ontwikkelde, was zóó sterk, dat eene aanzienlijke oppervlakte van het uitspansel in den omtrek van den lichtkogel schitterend werd verlicht. De staart, die als een bezem was uitgespreid, teekende zich zeer scherp tegen het luchtgewelf af, had eene eenigzins golvende beweging, en eindigde in de kleuren van den regenboog, zijnde daarvan het purper naar den horizont gekeerd. Er heerschte overigens volkomene windstilte, terwijl circa een half uur na het verschijnsel, de lucht met wolken bezet werd.

Zoowel de grootte van den kogel als zijne ongemeene lichtkracht doen vermoeden, dat de loopbaan van dezen meteoor, die, noch in gedaante noch in beweging, hoegenaamd eenige gelijkenis met de bekende vallende sterren had, zeer nabij onzen aardbol heeft gelegen.

Dit zeldzaam natuurverschijnsel is op verscheidene plaatsen van ons land waargenomen.

Menigmaal gebeurt het, dat de manschappen, die zich met groot verlof in hunne haardsteden bevinden, vooral wanneer zij in het laatste dienstjaar zijn, en derhalve in het denkbeeld verkeeren, dat zij niet meer onder de wapenen zullen moeten opkomen, zich van hunne geheele of gedeeltelijke kleeding en equipement ontdoen. Dit is een verkeerd denkbeeld; een gevolg er van is, dat velen, op last van het ministerie van oorlog, naar de corpsen worden gezonden, om, na het ondergaan eener provooststraf, op nieuw gekleed te worden, en dat zij zoo lang onder de wapenen moeten blijven, totdat, door de hoogste korting eener soldij, de schuld op het kleeding- en reparatiefonds geheel is vereffend; hetgeen soms een half jaar en langer kan duren. Een ieder wachte zich dus voor deze schadelijke teleurstelling.

Het krankzinnigenhuis te *Zutphen*, waarmede, zoo als bekend is, door het bestuur der provincie Groningen eene overeenkomst tot verpligting van zeker aantal behoeftige lijders gesloten is en alwaar zich thans 63 krankzinnigen uit deze provincie bevinden, zal in den loop van dit jaar eene belangrijke uitbreiding ondergaan, waarvan de twee eerste perceelen, den 20sten dezer, voor de som van *f* 18,400 door heeren regenten van het gesticht zijn aanbesteed. Deze uitbreiding is het gevolg van het nieuwe contract tusschen het bestuur van het gesticht en de gedeputeerde staten der provincie Gelderland, doch tevens zal het gesticht zoo aanmerkelijk verbeterd worden, dat het eene geheel nieuwe inrigting zal mogen heeten. Wie de tegenwoordig reeds zeer goed ingerigte afdeeling der vrouwen en van de mannen kent, zal zich eenigermate een denkbeeld kunnen maken van hetgeen het gesticht worden zal, wanneer hij zich voorstelt, dat het tegenwoordig gebouw nog zal verlengd worden en dat er een dwarsvleugel zal worden aangebouwd, waardoor de wandelplaats van de onrustige lijders der laagste klasse van het overige gesticht zal worden gescheiden; dat voorts, terwijl nu alleen de tuinen, welke aan de binnenzijde van het gesticht liggen, voor de krankzinnigen openstaan, ook die der buitenzijde voor hun gebruik zullen worden ingerigt, en dat, terwijl de lijders der hoogere klassen nu slechts éénen tuin hebben, er één voor de rustige lijders en één voor de onrustigen dier klassen zal worden daargesteld; vervolgens, dat er eene afzonderlijke afdeeling voor lieden van den geringen burgerstand zal worden ingerigt, en dat eindelijk de klasse voor de behoeftigen in drie, volkomen van elkander gescheidene afdeelingen, die voor de rustigen, die voor de zieken en zwakken en die voor de onrustigen zal worden verdeeld. De tegenwoordige afdeeling der vrouwen zal door de krankzinnigen geheel verlaten worden en er zullen geheel nieuwe lokalen voor de vrouwen worden daargesteld in het verlengde van de mannen-afdeeling; doordien de oekonomiegebouwen tusschen de beide hoofdafdeelingen zullen liggen, zal er eene zoo volkomene afscheiding der beide seksen tot stand komen, als slechts in weinige andere gevonden wordt. Ook is er gezorgd voor een kerkgebouw, waartoe de oude kloosterkerk, die weleer als ziekenhuis in gebruik was en waar na de vrouwen der hoogere klassen wonen, op nieuw zal worden ingerigt. Al deze verbeteringen geschieden natuurlijk niet, zonder groote opofferingen van den kant des gestichts, maar zijn bestuur zal daarvoor ook de eer wegdragen van eene inrigting tot stand te hebben gebragt, welke met de besten van dien aard zal kunnen wedijveren, zonder dat de verplegingskosten de gemeenten behoeven af te schrikken om er hunne lijders te plaatsen (voor lijders uit de provincie Groningen wordt aan het gesticht betaald *f* 170, waarvan *f* 80 door het rijk en de provincie worden gerestitueerd). Het gesticht zal nagenoeg 400 lijders kunnen bevatten, dat is 180 meer dan er thans aanwezig zijn, en bijna de driedubbele ruimte van het terrein, dat het tegenwoordig beslaat, innemen.

Melkvervalsching.

Onder de ongeoorloofde middelen, om zich ten koste van anderen te bevoordeelen, die van dag tot dag meer in gebruik komen, en waarover schier in alle landen luide klaagtoonen worden aangeheven, behoort in de eerste plaats *de vervalsching van eet- en drinkwaren.* Deze strafbare industrie wordt tegenwoordig op eene zoo breede schaal gedreven, dat men b.v. onlangs een berigt uit Londen las, behelzende: dat men daar niets onvervalscht kan magtig worden, dan eijeren. En nu moge het al overal zóó erg niet zijn, maar toch is men elders, ook in ons eigen land, van deze misdadige handeling niet vrij gebleven. Ook hier heeft men vele vervalschingen, zelfs van de eerste levensbehoeften, te betreuren, en reeds meermalen heeft de regter van dergelijke overtreding kennis moeten nemen.

Het voorwerp, waarop men deze industrie het menigvuldigst toepast, is de melk, dat kostbare voedsel, hetwelk men ons maar niet zuiver schijnt te willen leveren.

De vervalsching van de melk (waaronder men niet altijd moet verstaan, dat zij met *schadelijke* zelfstandigheden is vermengd, want doorgaands geschiedt zij door bijvoeging van water), wordt op eene zoo groote schaal gedreven, dat b. v. de gezondheids-commissie te Rotterdam van de 100 proeven melk, die zij bij verschillende melkboeren had opgekocht, 64 soorten *geheel* afkeurde, 21 *gedeeltelijk* afkeurenswaardig vond, bij 11 geene opzettelijke vervalsching kon ontdekken, en aan 4 slechts hare volkomene goedkeuring kon schenken. Bijna alle melk was dus in Rotterdam vervalscht, en dat wel in eene stad, die jaarlijks van dit product voor *f* 675,000 consumeert!

Wij weten niet, of elders ook dergelijke proeven genomen zijn. Mogten ze genomen worden, ze zouden welligt op vele plaatsen dezelfde resultaten opleveren. Daarom is het te wenschen, dat de politie tegen dergelijke misbruiken wake, en de inwoners daartegen in bescherming neme. Onze wetgeving geeft daartoe het middel aan de hand. Art. 475 no. 6 van het wetb. v. str. bedreigt hen die vervalschte dranken verkocht zullen hebben met eene geldboete van zes tot tien franken. 't Was dan ook op dezen grond, dat door het kantongeregt no. 4, te Amsterdam, onlangs een melkverkooper heeft veroordeeld tot de betaling eener boete van *f* 5, omdat hij melk verkocht had die bij onderzoek gebleken was met water vermengd te zijn. Een ieder wachte zich dus voor schade!

(*Ingezonden.*)

Scheepvaartkanalen.

Dezer dagen is er op nieuw eene brochure in het licht verschenen van de staatscommissie ter zake van de verbetering en vereeniging der scheepvaartkanalen in deze provincie, waarin hoogst opmerkelijke feiten worden medegedeeld over den toestand van Groningens handel en zulke opheldèrende en veeltijds nieuwe inlichtingen omtrent de doelmatigheid der projecten gegeven worden, dat, zoo wij stellig verwachten mogen, menigeen meer en meer de oogen zullen zijn opengegaan.

Om nog eene bijdrage te leveren tot den tegenwoordigen toestand onzer expeditiemiddelen, willen wij een enkel feit mededeelen dat regtstreeks de stad Groningen zelve betreft.

De gasfabrijk namelijk ontving tot dusverre hare steenkolen van Newcastle en Sunderland regtstreeks per zeilschip op hier. De vracht bedraagt tegenwoordig op deze wijze van £ 11 tot £ 13 en meer per keel. Thans heeft, zijn wij wel onderrigt, de gasfabrijk een contract gemaakt met de stoomboot *Eider* van Newcastle op Harlingen, om een gedeelte harer steenkolen dit jaar doorloopend over te voeren en, met inbegrip van alle ligterloonen en onkosten, franko hier binnen de Noorderhaven aan den wal te leveren voor £ 9 per keel.

De gasfabrijk deed daaraan voorzeker eene wijze daad, want zij kon onmogelijk zoo goed en zoo goedkoop bediend worden bij regtstreekschen aanvoer per zeilschip op hier; het feit echter levert ons grond voor drieërlei opmerking:

1) Ziet men hoe het directe vervoer verloopt voor plaatsen met gebrekkige communicatiemiddelen;

2) Hoe veelzijdig en op voormaals ongedachte wijze de expeditiën toenemen voor plaatsen die op de hoogte van haren tijd kunnen zijn;

3) Hoe zaken achterstaan in eerstvermelde plaatsen; want, stel de vervoermiddelen door Friesland met de onkosten op $\frac{1}{3}$ van hetgeen voor het geheele traject van Newcastle via Harlingen naar Groningen gerekend wordt, (en stellig bedraagt dit meer) dan is immers eene fabrijk te Groningen bij eene fabrijk te Harlingen meer dan 30 pCt. ten achteren ten opzigte harer onkosten van vervoer van grondstof. R.

KERKNIEUWS.

Tot predikant bij de Herv. gemeente te Amstelveen is beroepen ds. H. A. Leenmans, pred. te Aalst, en te Veenendaal ds. D. Gildemeester, pred. te Elburg.

— Ds. P. M. Losgert, pred. te Bergambacht, heeft voor de herhaalde beroeping naar Hellevoetsluis bedankt.

— Den 3den Junij aanstaande zullen te Leiden de algemeene synodale vergaderingen van de Chr. Afg. Gereformeerde gemeente geopend worden onder voorzitting van ds. P. Dijksterhuis te Groningen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

MADRID, 26 Mei.

Het verschil met Mexico is nog niet opgelost. Er heeft zich eene nieuwe moeijelijkheid opgedaan.

's GRAVENHAGE, 28 Mei.

De Tweede Kamer der Staten Generaal heeft in hare zitting van heden de beraadslaging over het wetsontwerp regelende de jagt en visscherij ten einde gebragt en dit ontwerp met de daarin gebragte wijzigingen ten slotte aangenomen met 38 tegen 12 stemmen.

Ofschoon de door den heer *Sander* voorgestelde amendementen rakende het strafstelsel met groote meerderheid van stemmen zijn aangenomen, heeft de minister toch afgezien van zijn voornemen om het wetsontwerp in te trekken.

De Kamer is daarna op reces gescheiden.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 28 *Mei.*

Nederland Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{1}{4}$.
Dito Dito	» 3	»	76
Dito Dito	» 4	»	$96\frac{1}{16}$.
Oostenrijk Metalliek	» 5	»	$76\frac{1}{4}$.
Dito 1851 en 1852	» $2\frac{1}{2}$	»	$39\frac{1}{2}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	88.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	$77\frac{5}{8}$.
Spanje Onbep. St.	» $1\frac{1}{4}$	»	$25\frac{1}{8}$.
Dito Binnenl.	» 3	»	$38\frac{1}{8}$.
Portugal	» 3	»	$45\frac{11}{16}$.
Rusland Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	$104\frac{1}{8}$.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	$103\frac{3}{8}$.
Dito bij *Hope*	» 4	»	—
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	$86\frac{1}{2}$.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	$96\frac{7}{8}$.
Dito 6de serie	» 5	»	$98\frac{5}{8}$.

Russische spoorweg-aandeelen $77\frac{1}{2}$.

LONDEN, 28 *Mei.* Consols $94\frac{1}{8}$.

PARIJS, 28 *Mei.* Fransche 3 pCt. 69.20.

WEENEN, 28 *Mei.* Metalliek 5 pCt. *f* $83\frac{3}{8}$. Nat. Leening *f* $84\frac{3}{8}$. Wissel op Londen *f* 10.12. Zilver *f* $5\frac{3}{8}$.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

TEXEL 25 Mei, *Rossberger* Juno en *Ouwehand* Preciosa, Surin.; — 26 *Landweer* Capella, Padang.

HELVOET 25 Mei, *de Ruiter* Klaartje, Newcastle.

GALATZ ...., *van der Baan* Johanna, Konstantinopel.

HAMBURG 24 Mei, *Dijk* Elzina Jantina, Alicante; *Ouwehand* de Hoop, Madera; *Potjewijd* Herman Albert, Zante; — 25 *Struik* Fenna Ferarda, Livorno; *Bossinga* Berendina, Benicarlo; *Potjer* Jacomina, Triest; *Visser* Anna Sophia, Burnt Istland; *Bakker* Geertr. Femina, Messina en Girgenti.

TRAVEMUNDE 24 Mei, *Karsies* Hillechina Wilkens, Brussel.

WARNEMUNDE 21 Mei, *Kroon* Cornelia, Hull.

STRAALSUND 19 Mei, *van Sluis* Tjakien, Flensburg.

FLENSBURG 21 Mei, *Zomer* Roelina Oostra, Hull.

PILLAU 22 Mei, *Kuipers* Anna Tedora, Londen.

BOLDERAA 19 Mei, *Lula* Roelfina Roelina, Schiedam; — 21 *Mooi* Tiessina, Bergen.

KROONSTAD 16 Mei, *Zeilinga* Agatha, Amst.; — 17 *Stuit* Magretha Gezina, Bordeaux; *Teensma* Reintje, *Meijer* Piet Hein, *Coerkamp* Gebroeders Coerkamp en *Bekkering* Catharina, Amst.; *Smit* Freerk Jan, Bergen; *Scholten* Alida Ikina, Hamburg; *Tunteler* Harmonie, Havre; *Kammenga* Eendragt, *Kooiman* Onderneming en *Smit* Jantje, Newcastle; — 18 *Spijkman* Juliana Louise, Amst.; — 19 *van Emmerik* Gironde, Rotterdam.

STOCKHOLM 19 Mei, *Prange* Graaf Adolph, Kroonstad.

KOPPENHAGE 22 Mei, *v. d. Borg* Geertje Elisabeth, Lyne.

In de GROOTE BELT 21 Mei, *Lieffijn* Goede Verwachting, v. Frederiksort n. Engeland.

FREDERIKSTAD 6 Mei, *Wijma* Stad en Landen, Harlingen.

Vertrokken.

AMSTERDAM 25 Mei, *Polee* Reina Arendina, Konstantinopel.

VLIE 23 Mei, *Regtdoorzee* Vertrouwen, Archangel.

HELVOET 25 Mei, *Swart* Doelwijk, Bat.; *Koens* Pieter Corneliszr. Hooft, Cardiff; *Barelds* Harmonie, *den Breems* Kleinkinderen, *Buiten* de Sperwer en *Meijer* Zeemeeuw, Archangel; *Kuiper* Cath. Johanna, Petersburg.

BRIELLE 25 Mei, *Valkenier* Luit.-Admir. Callenburg, Archangel.

BROUWERSHAVEN 25 Mei, *Coening Meijer* Jan Schouten, Cardiff.

MARSEILLE 22 Mei, *Hesse* Martha, Petersb.

LIVERPOOL 22 Mei, *Hotze* Jantje Wilkens, Dordrecht; *Stuit* Geerdina en *Kieft* Jantina Jikkina, Nerva.

BONESS 21 Mei, *v. d. Gaast* Baudina, Harlingen.

BREMERHAVEN 23 Mei, *Puister* Vr. Maria, Rott.

FLENSBURG 18 Mei, *Joosten* Jantina, Stettin.

SWINEMUNDE 21 Mei, *de Groot* Sieka en *Douwes* Eendragt, Amst.; *Bos* Elisabeth, Rott.

LANDSCRONA 19 Mei, *Wessels* Elisabeth Machtelina, Libau.

PILLAU 23 Mei, *Oostema* Hunsingo, Gron.

Zeilklaar.

LIVERPOOL 22 Mei, *Staal* Margaretha, Nerva.

Groningen, 26 Mei. Vertrokken het nieuwgebouwde schoonerschip Stella Mettutina, kapit. *H. Beekman*, van N. Pekela, en den 27sten het nieuwgebouwde schoonerschip Hendrik Jan Nassau, groot 125 last, kapit. *R. Roelfsema*, van Sappemeer, beide met ballast naar Archangel.

Delfzijl, 26 Mei. Binnengekomen 24 Mei, *Vos* de Goede Hoop, Halte; *Klein* Goede Verwachting, Leer; — 25 *Beerthuis* Detiena, Hamburg; *van Dijk* Margeretha, Amst.; *Leeuwe* Hendrika Jantiena, Termunterzijl; *Freeman* Jantje Tina, Baltrum; *Harmsen* Vaarwel, Hamburg; *Geltes* 2 Gezusters, Bremen; *Mooi* Maria, N. Schans.

De Sond gepasseerd.

22 Mei. *Smit*, Arendina, v. Rouaan n. Stockholm, m. stukgoed.
Gerritsma, Jonge Gerrit, v. Londen n. Lubeck, m. stukg.
Voordewind, Hillegonda, v. Petersb. n. Holland, m. rogge.
Heins, Frouwina Denekamp, v. Londen n. Koningsb., m. cement.
24 —— *Smit*, Annechiena Gezina, v. Havre n. Petersb., m. boomwol.
de Boer, Eendragt, v. Havre n. Petersb., m. stukg.
Mulder, Elsiena, v. Bergen n. Elseneur, m. haring.
de Groot, Christ. Jacoba, v. St. Davids n. Reval, m. steenk.
v. Driesten, Bellamy, v. Londen n. Petersb., m. stukg.
Lovius, Waakzaamheid, v. Londen n. Petersb., m. stukg.
de Boer, Aeolus, v. Inverkeith. n. Petersb., m. steenk.

De wind den 23 Mei Z., Z.W., Z.Z.O.; den 24sten Z.O.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 26 Mei, *Huisman* Itjea en *Kort* Pietronella, Brem.; 27 *Ouwehand* Preciosa, Surin.; *Drewes* Twee Gezust., Rott.

TEXEL 26 Mei, *Weitinga* Amstel, Savanilla; *Gunter* de Visscherij en *de Groot* Twee Zusters, Lond.

LONDEN 24 Mei, *Snoek* Jacoba Carol., Berbice; *Plukker* Anna, Ostende; — 25 *Janknegt* Kooph. en Zeevaart, Tonningen; *Nijman* Komeet, Buenos-Ayres.

Bij SCILLY 14 Mei, *Twcehuys* Canton, v. Hamb. n. Dona Franc.

SWANSEA 26 Mei, *Rosier* Nederl. en Oranje, Amst.

Bij DUNGENESS 23 Mei, *v. Marion* Honigbij, v. Amst. n. Cardiff.

Bij DOUVRES 16 Mei, *Homan* Groot Zeewijk, v. Amst. n. Surin.

LIVERPOOL 24 Mei, *de Jonge* Bouwina Mensinga, San Sebastian.

CARDIFF 22 Mei, *Engelsman* Dina March., Bordeaux; *de Boer* Fenna, Santander; — 24 *Deurholz* Alleg. Jacoba, Rott.

HULL 23 Mei, *de Jonge* Ayolt en Thomas, Grimsby.; *Bekkering* Berend. Huges, Stettin.

NORTH SHIELDS 23 Mei, *Vos* Catharina, Bayonne.

CETTE 22 Mei, *Breeland* Lumm. Arent., Nizza.

LISSABON 10 Mei, *Wever* Gesina Beerta, Amst.

St. UBES 8 Mei, *Backhuis* Margaretha, Gibralt.; 14 dito n. Texel vertrokken; — 17 *Kwakkelstein* Jonge Wouter, Lissab.

PALERMO 17 Mei, *v. d. Sloot* Wilhelmina, Newc.

GENUA 16 Mei, *Visman* Johanna Alida, North Shields.

SMIRNA 14 Mei, *Brouwer* Elsina, Patras; *Zegelker* Harmonie, Triëst.

KONSTANTINOPEL 12 Mei, *Jongebloed* Pandora en *Kramer* Geertruida, Ibraila.

St. HELENA 25 Maart, *de Boer* Zuid-Holl., v. Banjoew. n. Rott.; heeft de reis voortgezet.

RIO-GRANDE 22 Febr., *Dijker* Henriette, Cadix; — 26 *Nuisker* Cath. Elisab., Lissab.

DANTZIG 21 Mei, *Brouwer* Elisabeth, *Helmers* Dolphijn en 22 *Bekkering* Onderneming, Koppenhage; — 23 *v. d. Vies* de Hoop, Sleeswijk; — 24 *de Boer* Jantina, Hamburg; *Joosten* Jantina, Flensb.

PILLAU 23 Mei, *de Jong* Rembrand, Amst.; — 24 *Coerkamp* Elisab. Helena, Glouchester; *Feiken* Alida Adriana, Bremen.

BOLDERAA 21 Mei, *Kruithof* Courier, Rott.

KROONSTAD 19 Mei, *Donema* Geertruida Johanna, Livorno; — 20 *Wijkmeijer* Anna, Sunderland; *Boon* Arentina Roelfina, *Coerkamp* Eersteling en *de Jonge* Petrus Jacobus, Newc.; *Wegener* Hendrika, Bergen.

Vertrokken.

AMSTERDAM 27 Mei, *Nanninga* Maria Louisa, Arch.

VLIE 24 Mei, *Kooy* Goede Verwachting, Wismar.

FALMOUTH 24 Mei, *Bekkering* Prov. Drenthe, Limmerik.

LIVERPOOL 23 Mei, *Plate* Drie Gebroeders, Riga; *Wolthekker* Elisabeth Ruardi, Petersb.

SWANSEA 24 Mei, *Kievit* Minister Pahud, Shanghae; *Ballot* Cath. Maria, Hong Kong.

CARDIFF 22 Mei, *Kappen* Jonge Willem, Rott.; *Schaap* Jan Jacob, Amst.

GRANGEMOUTH 22 Mei, *Brouwer* Jantje Schuringa, Archangel.

NEWCASTLE 24 Mei, *Vitringa* Catharina, Petersb.

SUNDERLAND 23 Mei, *Huisman* Anja Sietsia, v. Triest n. Hamb.

CADIX 8 Mei, *Ontjes* Johanna Emilie, Riga.

BORDEAUX 27 Mei, *Lovius* Ondine, Amst.

DANTZIG 22 Mei, *v. d. Werp* Christ. Wobbegina, Holland; *Pik* Jansjen, Rotterd.; *Verlee* Roelina, Delfzijl; *Westenborg* Diewerdina, Gron.; *de Groot* 2 Gebroeders, Londen; *Nagel* Afina Alberdina, Bordeaux; *Slinger* Gesina, St. Vaast; — 23 *Zwaal* Gijsbert Jan, Edam; *Knol* Catharina, Gron.; — 25 *Kuipers* Alida Schuringa en .... Noord-Holland, Amst.; *Giezen* Juffer Hillegonda, Dordr.

Zeilklaar.

MALAGA 5 Mei, *Bultje* Eemstroom, *v. d. Wal* Johan Wilbrand en 7 *Kranenburg* Johanna, Cardiff.

Prijzen van *f* 100 en daarboven.

232ste STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

4de Lijst: No. 2946 *f* 1000; no. 725, 10975 en 15484 ieder *f* 400; no. 5060 en 11936 ieder *f* 200; no. 963, 964, 1172, 5572, 6502, 8041, 10522, 10936, 14888 en 18085 ieder *f* 100. — *5de Lijst.* No. 3827 *f* 2000; no. 147 en 18585 beide *f* 1000; no. 3936 en 6760 beide *f* 400; no. 2061, 8795, 9809, 13766 en 15248 ieder *f* 200; no. 5058 en 5256 beide *f* 100.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 22sten tot en met den 28sten Mei 1857 zijn te *Groningen* geboren 15 zoons en 7 dochters; gehuwd 20 paren; overleden 14 ouden en 11 jongen.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

GRAANMARKTEN.

ROTTERDAM, 26 *Mei.* Tarwe: 160 ℔ Hoogl. Kleefs: *f* 380, *f* 385; 158 ℔ Meurs. *f* 365; 158, 160, 162 ℔ Bovenl. Ris *f* 350, *f* 367, *f* 375.

AMSTERDAM, 27 *Mei.* Tarwe in een doen: 130 ℔ n. b. Pools. *f* 405; 128 ℔ o. dito *f* 388; 127 ℔ j. dito *f* 375; 117 ℔ Vries. *f* 265. — Rogge bij kleinigheden onveranderd: 120 ℔ Amerik. *f* 238; 123 ℔ Pruis. *f* 225; 122 ℔ Pommer *f* 222. — Gerst in een doen: 109 ℔ Pommer *f* 211; 110 ℔ j. Deens. *f* 195.

Koolzaad $\frac{1}{2}$ p. vl. lager: op 9 vat in Sept., Oct. en Nov. 83 p. vl.; April $85\frac{1}{2}$ p. vl. — Lijnzaad onveranderd: 111, 112 ℔ Odessa *f* 14 per mud. — Raapolie dadelijk en op levering iets flaauwer: op 6/w. *f* 52,75; vlieg. *f* 51,25; Sept. *f* 49—*f* 49 a *f* 48,75; Oct. *f* 48,75—*f* 48,75 a *f* 48,50; Nov. *f* 48,75 a *f* 48,50; Dec. *f* 48,50—*f* 48,50 a *f* 48,25. — Lijnolie dadelijk en op levering met weinig handel niet williger: op 6/w. *f* 46; vlieg. *f* 44,75; Sept. en Oct. *f* 44,75—*f* 44,75 a *f* 44,50. — Hennepolie op 6/w. *f* 50,75; vlieg. *f* 49,50.

LONDEN, 25 *Mei.* Van inl. Tarwe was heden een goede voorraad ter markt, die tot ruim 2 sh. prijsverhooging op de Koersen van l.l. Maandag van de hand ging. Ook van vreemde werd tot dezelfde verbetering het een en ander afgezet. — Gerst goed gevraagd en een zweem hooger. — Boonen en Erwten ferm. — Haver gezocht en hier en daar 6 p. hooger betaald.

Van den 27sten. Granen stil doch vast, bij geringen toevoer.

VEEMARKTEN.

APPINGEDAM, 27 *Mei.* Op de veemarkt alhier was de aanvoer niet zoo groot als de vorige week, de handel willig bij weinig verandering in de prijzen.

LONDEN, 25 *Mei.* De veemarkt was van buitenslands slechts matig voorzien, terwijl de kooplust gretiger was; ook uit de provinciën was niet veel aangevoerd. Men betaalde voor puike groote ossen 4 sh. 2 p. a 4 sh. 6 d. en voor puike Schotsche 4 sh. 8 d. a 5 sh. per 8 pond.

EFFECTEN-BEURS,

AMSTERDAM, 27 *Mei.*

Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 63 1/16; Dito Dito 3 pCt. 76¼; Dito Dito 4 pCt. 96¾. — BELGIË, bij *Rothschild*, 2½ pCt. 52⅞. — SPANJE, Onbep. Stukken 1½ pCt. 25⅛; Dito Binnenl. Sch. 3 pCt. 38; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. 42. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45¾; Dito 1856, 3 pCt. 44⅝. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 104¼; Dito, te Londen, 4½ pCt. 95 11/16; Dito, bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 98⅛. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 76 7/8; Dito Dito 2½ pCt. 39¾; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 87½; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 77 1/16. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 21¼. — Russische Spoorweg-Aandeelen *f* 78¼.

ADVERTENTIEN.

*** Bij Ds. VAN HERWERDEN is met **hartelijken dank** voor het pensionaat te *La Tour* ontvangen: van N. N. uit *Leeuwarden f* 5, door Ds. C. H. VAN HERWERDEN H.z. uit *Beetstersweeg* van N. N. *f* 10, en nog van N. N. *f* 10, van G. alhier *f* 10. De zaak blijft nog steeds dringend aanbevolen.

De ondergeteekenden betuigt bij deze zijnen **opregten DANK** aan Groningens Kunstminnaren voor derzelver talrijke opkomst, en blijft zich voor het vervolg in hunne gunst aanbevelen.

J. E. DUPORT.

OP DE PINKSTERDAGEN

zal het **TYROLER MUZIJKGEZELSCHAP** de Familie **HANGARD** zich laten hooren bij den Koffijhuishouder **A. DE JONGE**, buiten de Heerepoort.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

G. HERES DIDDENS, van *Bellingwolde*, en F. SCHMAAL UNIKEN.

STADS-NIEUWE-KANAAL, 22 Mei 1857.

*** Heden zijn getrouwd:

PIETER FOKKES WIERSEMA en PETRONELLE ELISE SOFIE THIEL.

GRONINGEN, 23 Mei 1857.

Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

H. VAN DER PLAATS en P. BOSVELD.

GRONINGEN, 27 Mei 1857.

*** Getrouwd:

HARMANNUS BOER en AALTJE DE VRIES, Wedw. van CORNELIS BOER.

NOORDDIJK, 27 Mei 1857.

*** Getrouwd:

L. ZIELSTRA, *Onderwijzer*, en E. THEMMEN.

GRONINGEN, 28 Mei 1857.

*** Bevallen van een ZOON A. JUIT, Echtgenoot van H. BOOMGAARD, Z.ZOON.

GRONINGEN, 26 Mei 1857.

*** Heden ontsliep, zacht en kalm, na eene ongesteldheid van 15 weken, mijne geliefde Echtgenoot FOKELTJE H. UITERDIJK, in den ouderdom van bijna 52 jaren.

PIETERZIJL, 25 Mei 1857.

J. D. SICCAMA.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, na eene ongesteldheid van zes dagen, onze geliefde Broeder en Behuwdbroeder JAN EGGES MULDER, *Pelmolenaar te 't Zandt*, in den ouderdom van 56 jaren en 3 maanden.

'T ZANDT, 25 Mei 1857.

J. E. MULDER.
Mede namens Broeder en Behuwdzuster.

*** GRONINGEN, 26 Mei 1857. Na eene korte ongesteldheid van eenige dagen, overleed heden ons eenigst DOCHTERTJE.

Dr. J. F. COHEN.
M. COHEN, geb. HEIJMANN.

*** Mijne zeer geliefde Echtgenoot, MAGDALENA VAN GORCUM, ontsliep heden, in den ouderdom van ruim 62 jaren. — Ik had het geluk bijna 42 jaren met haar vereenigd te zijn, gedurende welke zij mij was eene trouwe Gade en onzer Kinderen zorgdragende Moeder.

ASSEN, 26 Mei 1857.

A. H. BRAAKSMA.

*** Tot onze diepe droefheid, overleed gisteren morgen onze hartelijk geliefde Zuster en Behuwdzuster, Mejufvrouw THEODORA ELISABETH DE RAADT, in den ouderdom van vijfenvijftig jaren.

GRONINGEN, 27 Mei 1857.

L. OFFERHAUS.
A. G. OFFERHAUS—DE RAADT.
J. M. DE RAADT.

Er zullen geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Bij de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA** is van de pers gekomen:

NADERE TOELICHTING

van de Beschouwingen van sommige door de Staten der Provincie Groningen vastgestelde ontwerpen ter algemeene verbetering der Scheepvaartkanalen in de Provincie,

VAN DEN HEER

H. OORTWIJN,

Kolonel-ingenieur, gepensioneerd met den rang van Generaal-majoor, Ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse,

DOOR

DE STAATSCOMMISSIE,

TER ZAKE VAN DE VERBETERING EN VEREENIGING DER SCHEEPVAARTKANALEN ENZ.

Prijs *f* 0,50.

HET OOSTENRIJKSCHE CONCORDAAT

beschouwd in het licht der geschiedenis.

Uit het Engelsch.
Prijs *f* 0,75.

VROUWENLEVEN;

BEELDEN, GROEPEN EN TEEKENINGEN,

OTTILIE WILDERMUTH

NAGESCHETST DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Met Vignet. **Prijs *f* 2,50**; gebonden in blaauw Linnen band met vergulde Stempels *f* 3,00.

Aan de Inteekenaren is verzonden:

No. 12 van den Jaargang voor 1857 van

De Huisvriend,

Gemengde Lectuur voor Burgers in Stad en Land,

VERZAMELD DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Inhoud: De woestijn en haar leven. — De looddragen. — Bedreiging. — EDWARD WORTLEY MONTAGUE, een zonderling uit de vorige eeuw. — Vader KNIGGE op reis; wenken voor die dezen zomer een reisje denken te doen; door een t'huisblijver. — THINEUS en nog een paar bladen van zijne hand. — Invallen. — Sprokkelingen.

Jaarlijks verschijnen 26 Vellen roijaal octavo, tegen den prijs van *f* 3—00.

No. 9 van den Jaargang voor 1857 van het

GODSDIENSTIG HUISBLAD,

Stichtelijke Lectuur voor Verstand en Hart,

ONDER HOOFDREDACTIE VAN

Dr. E. J. DIEST LORGION

EN MEDEWERKING VAN EEN AANTAL MET ROEM BEKENDE VADERLANDSCHE GELEERDEN.

Inhoud: *Bijbelverklaring.* De vrucht van de liefde jegens God; door J. H. SONSTRAL. — *Kerkel. Geschiedenis.* Tafereelen uit het zendelingsleven op Borneo. III. De schoolmeester aan den Palenget; medegedeeld door A. T. REITSMA. — *Mengelingen.* Ter gedachtenis aan mijne jonge vriendinnen, in de eerste plaats aan diegenen, welke mij van aangezigt kennen, van AMALIA WILHELMINA SIEVEKING (*Vervolg*). — Gulden woorden uit het gulden boekske.

Jaarlijks verschijnen 26 Nommers in roijaal octavo, tegen den prijs van *f* 4—00.

De ondergeteekende, CURATOR in de onbeheerde Nalatenschap van wijlen **R. NIJHUIS**, in leven gewoond hebbende te *Groningen*, in het Geertruids Gasthuis, en aldaar overleden den 16den April 1857, roept bij deze op al degenen, die, hetzij als ERFGENAMEN hetzij als SCHULDEISCHERS, vermeenen mogten eenig **regt** te hebben op voormelde Nalatenschap, als ook diegenen, welke aan dezelve iets mogten SCHULDIG zijn, om zich schriftelijk, franko, bij hem aan te melden vóór den 15den Junij aanstaande.

De Curator:
Mr. J. LOHMAN.

De Lt. KOLONEL, GARNIZOENS-KOMMANDANT, belast met het toezigt over de Militaire Bakkerij te *Groningen*, is voornemens, op den dertienden Junij 1800 zevenvijftig, 's middags te 12 uur precies, in het openbaar, bij Inschrijving met gesloten Briefjes, aan de minst inschrijvende, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, uit te besteden, als: **Een Last CUBANCA TARWE, twee Last RIJNTARWE, twee Last ZEEUWSCHE TARWE en een Last INLANDSCHE ROGGE.**

Die hiervan gading maakt, kome op den bepaalden tijd op het BUREAU van de GARNIZOENS-INFIRMERIE alhier; de Conditiën van Aanbesteding zullen aldaar ter lezing en informatie liggen.

De Briefjes van Inschrijving, op zegel geschreven, door den Aannemer geteekend en van hetzelfde Cachet als het Monsterzakje voorzien, moeten uiterlijk *één uur* voor den bepaalden tijd aldaar in eene gesloten Bus gestoken zijn.

GRONINGEN, 28 Mei 1857.

De Lt.-Kolonel voornoemd;
ENGELBREGT.

PAARDENMARKT TE OOSTERWIERUM.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van **BAARDERADEEL** brengen hiermede ter kennis van belanghebbenden, dat de **OOSTERWIERUMER PAARDENMARKT** dit jaar invalt op **Woensdag den 10den Junij e.k.**

Burgemeester en Wethouders voornoemd:
E. D. VAN BEIJMA, *Burgemeester.*
J. VAN LOON, J.z., *Secretaris.*

Wie iets te **vorderen** heeft van, of **verschuldigd** is aan den Koopman **HILBRAND J. BRANDS**, te *Westernieland*, gelieve daarvan **opgave of betaling** te doen vóór den 15den Junij e.k. aan

H. TALENS,
te *Obergum.*

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Delfzijl* brengen ter algemeene kennis, dat op de **KERMIS** te ***Delfzijl***, welke invalt op **Dingsdag, Woensdag en Donderdag den 9den, 10den en 11den Junij e.k.**, alle **DOBBELARIJ** benevens de **Hazard- en andere Spelen om Geld of Geldswaarde, ten strengste** zullen worden **GEWEERD.**

Als naar gewoonte, zal op den laatsten dag het van ouds bekende

SCHUTTERSFEEST

worden gehouden.

DELFZIJL, 26 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
J. J. BORST,
Wethouder, L. B.
De Secretaris:
B. DIJK.

GROOTE HOUTBOELDAG,

ten versoeke en bij de Behuizing van den Houtkooper H. GEERTSEMA, te *Beerta*, op MAANDAG den 15den Junij 1857, om de menigte der Perceelen des namiddags precies te half twee, zoo immer mogelijk voor stoots, van:

Eene partij SCHOLLEN, SCHROOIJEN, AFDELINGS en WRAKKE LATTEN, eene groote partij JUFFERS, KOLDERS en ELLINGS, in verschillende lengten, van 12 tot 40 Voet, waaronder aanzienlijke partijen van 4, 5 en 6 Duim top; eene partij VUREN MAAT en OVERMAATS DEELEN, 5000 Voet GREENEN 1 en 1½ Duim KANTLATTEN, 10,000 Voet GREENEN RAAMLATTEN, 8000 Voet GREENEN RIBBEN, in onderscheidene lengten en dikten, 50,000 Voet VUREN PANLATTEN, eene partij POSTEN, HAAKSPARREN en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

B. HAITZEMA VIETOR, *Notaris.*

AFBRAAK.

Van af heden is iederen MAANDAG, DINGSDAG en ZATURDAG van iedere week **AFBRAAK uit de hand te koop**, afkomstig van het Huis toebehoord hebbende aan de Waalsche Gemeente, staande aan de Vischmarkt, op den hoek van de Pelsterstraat, te *Groningen*; bestaande in ZWARE en LIGTE EIKEN en GREENEN BALKEN en RIBBEN, ZOLDERS, VLOEREN, DEUREN, GLASKOZIJNEN, RAMEN, eenige duizend RIJPKLINKERS en andere STEEN, ROODE en BLAAUWE PANNEN en hetgeen meer te voorschijn komt, bij

J. P. TAKENS & COMP.

Een **GEHUWD PERSOON** van middelbare jaren, eene vlugge en nette hand SCHRIJVENDE, en goed kunnende REKENEN, zag zich gaarne hier ter Stede of in deze Provincie, bij voorkeur liefst op een ***GRAANHANDELSKANTOOR***, geplaatst; kunnende de beste getuigschriften produceeren. Adres lett. B., GRONINGER COURANT. Brieven franko.

Er wordt GEVRAAGD, op den Stoom-Houtzaagmolen van DE BOER en VAN DER GOOT, te *Hoogezand*, om dadelijk in dienst te treden: een **MIDDELKNECHT**, bekwaam om **alle soorten van Hout te Zagen.**

HOOGEZAND, 25 Mei 1857.

Cibaria Saluberrima,

IN PLAATS VAN

REVALENTA ARABICA.

De **CIBARIA** is het BESTE VOEDSEL voor jonge Kinderen en zwakke Menschen. Zij werkt spoediger, is smakelijker en veel goedkooper dan DU BARRY'S **Revalenta**, en heeft velen reeds hare heilzame krachten getoond. Zij wordt afgeleverd in **blikken bussen**, inhoudende: 12½, 25 en 50 Ned. Looden, voor 45 Cts., 80 Cts. en *f* 1,50; de Prima voor 75 Cts., *f* 1,40 en *f* 2,50; te *Appingedam* bij den Heer A. B. BOUWES; te *Veendam* bij den Heer J. E. SCHOLTENS; te *Groningen* bij den Heer R. T. TIDDENS; verder in de bekende Depôts en aan het MAGAZIJN te *'s Gravenhage*, bij den Fabrikant J. A. VAN WIJK.

*** Bij **H. A. M. ROELANTS**, te *Schiedam*, ziet het licht: EENE

GOEDKOOPE UITGAVE

VAN

HEINRICH ZSCHOKKE'S

UITGEZOCHTE VERHALEN.

HIERVAN IS REEDS VERSCHENEN:

I. **GROOTE KLEINIGHEDEN.** INHOUD: Het huisgezin van den hernhutter. — Een gek uit de negentiende eeuw. — Kleine oorzaken. — De vorstenblik. — Het is best mogelijk.
II. **OUD EN NIEUW.** INHOUD: De millionnair. — Het ongehoorde wonder. — Blondijn van Namen. — Twaalf uren in doodsangst. — De Walburgenacht. — De avond voor het huwelijk. — De boon.
III. **ERNST EN LUIM.** INHOUD: De stichting van Maryland. (Eene landverhuizing naar Amerika.) — Hans Wind. — De herberg te Cransac. — IJslandsche brieven. — Grootheid geen geluk.
IV. **WEZEN EN SCHIJN.** INHOUD: Een keizer die burger werd. — Aan Rosais over voorgevoelens en beschermgeesten. — De koning van Akim. — Voorteekenen. — De prinses van Wolfenbuttel. — De lamp van Anaxagoras en de Russische vorstin. — Euphrasia, over den naroem.

De prijs van ieder Deel, dat afzonderlijk verkrijgbaar is, en circa 350 pagina's druk bevat, is *f* 1.80, en in keurig linnen banden *f* 2.20.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

Mei 1857.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
17	762,19	757,37	756,89	12,7	16,5	13,4	0,78	0,62	0,74	N.W.t.N.	N.W.t.N.	N.N.W.	helder.	betrokken.	betrokken.
18	763,31	760,63	760,25	13,3	19,0	15,0	0,78	0,64	0,79	N.W.t.W.	N.W.	N.W.	bewolkt.	bewolkt.	„
19	759,08	759,63	760,23	14,8	16,5	13,8	0,84	0,71	0,84	Z.W.t.W.	W.Z.W.	W.	betrokken.	betrokken.	helder.
20	759,72	758,79	758,04	15,5	20,7	19,0	0,73	0,60	0,73	Z.	Z.Z.W.	W.Z.W.	helder.	bew. (heibr.)	held. (heibr.)
21	757,73	755,03	754,02	19,0	25,4	20,6	0,74	0,58	0,78	„	Z.	W.N.W.	„	bewolkt.	onweder.
22	758,55	758,11	756,33	17,1	19,1	17,1	0,87	0,76	0,91	W.Z.W.	N.t.W.	N.	bewolkt.	„	wein. bew.
23	753,56	750,48	748,66	20,1	26,8	22,9	0,80	0,66	0,76	N.O.t.N.	N.	O.t.N.	„	wein. bew.	„

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.